

Biblioteka
Główna
UMK Toruń

029229/
1925

STO LAT TOWARZYSTWA NAUKOWEGO
W TORUNIU

SPRAWOZDANIE

z czynności

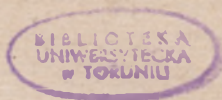
Towarzystwa Naukowego w Toruniu
w roku 1975

1875–1975

TORUŃ 1976

029229

D. 273/88

S p r a w o z d a n i e
z czynności Towarzystwa Naukowego w Toruniu
za rok 1975

W dniu 31 grudnia 1975 r. Towarzystwo Naukowe w Toruniu, kończąc 100 rok swej działalności, liczyło ogółem 499 członków, w tym 284 zwyczajnych i 215 członków Wydziałów. W roku 1975 przybyło 12 członków zwyczajnych, ale 18 przeszło do kategorii członków Wydziałów a 4 zmarło; zmarł także 1 członek Wydziału.

I. ZARZĄD TOWARZYSTWA, składał się z następujących osób:

Konrad Górski	- prezes
Antoni Swinarski	- wiceprezes
Marian Biskup	- sekretarz generalny
Artur Hutnikiewicz	- redaktor naczelny
Mirosław Nesterowicz	- skarbnik

Karol Górski, Tadeusz Czeżowski, Alina Ulińska i Wacław Szyszkowski - przewodniczący wydziałów, oraz Leszek Janiszewski, Jan Szupryczyński i Jerzy Wojtowicz - członkowie. W miejsce Wacława Szyszkowskiego, który wyprowadził się do Zakopanego, przewodniczącym Wydziału IV a zarazem członkiem Zarządu, dnia 5 maja 1975 wybrany został Zbigniew Zdrójkowski.

II. KOMISJA REWIZYJNA w składzie: Melityna Gromadska - przewodnicząca i Leonid Żytkowicz - członek odbyła jedno posiedzenie, na którym rozpatrzono bilans TNT na dzień 31 grudnia 1974 r. oraz zbadano gospodarkę finansową i materiałową Towarzystwa. Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej, z wnioskiem o udzielenie absolutorium Zarządowi, zostało odczytane na Walnym Zgromadzeniu w dniu 19 lutego 1975 r.

III. REDAKCJA NACZELNA WYDAWNICTW TNT pracowała w składzie: Artur Hutnikiewicz - redaktor naczelny, oraz Zofia Abramowiczówna, Zenon Czerwiński, Janusz Gilas, Sławomir Kalembka, Andrzej Marek, Bronisław Nadolski, Edmund Strzelczyk i Jerzy Wojtowicz - członkowie. W roku 1975 wydano drukiem 13 pozycji planu wydawniczego, o łącznej objętości 213,50 arkuszy wydawniczych, a mianowicie:

a/ wydawnictwa ciągłe:

Zapiski Historyczne tom 40	3 poz.
Sprawozdania TNT nr 27/1973	<u>1 poz.</u>
	4 poz.

b/ wydawnictwa seryjne:

Fontes	1 poz.
Prace Wydziału Filologiczno-Filozoficznego	2 poz.
Studia Iuridica.....	2 poz.
Supplementum	1 poz.
Prace Popularnonaukowe	1 poz.
Wydawnictwa Jubileuszowe	<u>2 poz.</u>
Razem	13 poz.

Na skutek obniżenia limitu arkuszowego dla naszego Towarzystwa przez PAN ukazały się w roku 1975 tylko 3 zeszyty Zapisek Historycznych. Nie udało się także wydać pracy popularnonaukowej I. Sławińskiego pt. "Zamek w Golubiu", a zwłaszcza podstawowego wydawnictwa jubileuszowego pt. "Towarzystwo Naukowe w Toruniu 1875-1975", która to praca nie została dostarczona na czas przez autorów.

IV. KOMISJE I KOMITETY PRZY ZARZADZIE

1. K o m i s j a U p o w s z e c h n i a n i a
N a u k i - pracowała w składzie: Eugenia Kwiatkowska -
 przewodnicząca i Zbigniew Górski - sekretarz. W roku 1975
 realizowano następujące cykle wykładów powszechnych:

I. Studium Wiedzy o Ziemi Krajeńskiej, które od-
 było się w Nakle wraz z sesją naukową z oka-
 zji Dni Krajny.

II. Nauka i Muzyka.

III. Wykłady okolicznościowe.

W ramach pierwszego cyklu naukowcy-członkowie Towarzystwa
 ogłosili ogółem 7 referatów, z czego 2 na sesji naukowej.
 Były one poświęcone historii, kulturze, geografii i przy-
 rodzie Ziemi Krajeńskiej. Cykl "Nauka i Muzyka" zorgani-
 zowany w roku ubiegłym z inicjatywy dyr. T. Zakrzewskiego
 podzielony został na serię literacką i historyczną. W ra-
 mach pierwszej z nich odbyły się dwa wykłady. Najpierw wy-
 stąpił wybitny publicysta- muzykolog i kompozytor Stefan
 Kisielewski. Podczas następnego wieczoru przemawiał prof.
 dr Artur Hutnikiewicz. W serii historycznej wystąpili prof.
 dr Marian Biskup oraz prof. dr Jerzy Wojtowicz. Wszystkim
 odczytom jako uzupełnienie towarzyszyły koncerty zespołów
 Filharmonii Pomorskiej oraz Państwowej Szkoły Muzycznej w
 Toruniu. Imprezy okolicznościowe z wykładami naukowymi po-
 święcone były przede wszystkim rocznicy stulecia Towarzy-
 stwa. Z tej okazji zorganizowany został cykl wykładów pow-
 szechnych dotyczących kultury i gospodarki Torunia oraz
 historii samego Towarzystwa Naukowego. Łącznie odbyły się
 4 wykłady dr habil. Stanisława Salmonowicza, prof. dr Jer-
 zego Wojtowicza, dr Ryszarda Kozłowskiego i prof. dr Ma-
 riana Biskupa. W ramach imprez okolicznościowych odbyła się
 także wieczór literacki ku czci Stefana Żeromskiego zorga-
 nizowany w 50 rocznicę jego śmierci wspólnie z Towarzystwem
 Literackim im. A. Mickiewicza. Z wykładami wystąpili prof.
 dr Konrad Górski oraz prof. dr Artur Hutnikiewicz.

Z pewnych imprez organizowanych w latach poprzednich, zwłaszcza na terenie miasta Torunia, gdzie istnieje duże nasilenie akcji odczytowej, trzeba było zrezygnować ze względu na słabą frekwencję. W związku z przeprowadzoną w roku 1975 reformą administracji państwowej Towarzystwo planuje zorganizowanie nowego cyklu przeznaczanego dla ośrodków miejskich województwa toruńskiego pt. "Studium wiedzy o województwie toruńskim".

2. Komitet Redakcyjny "Sprawozdań TNT" pracował w składzie: Bożena Osmólska-Piskorska - przewodnicząca, Ludmiła Roszkówna i Zbigniew Zdrójkowski - członkowie.

W roku 1975 wydano nr 27 "Sprawozdań TNT" za rok 1973. Przygotowano także do druku nr 28, który winien ukazać się z początkiem roku 1976. Sprawę terminowego wydania tego numeru znacznie skomplikowała potrzeba starania się o oddzielną licencję wydawniczą, bowiem ograniczenia limitu arkusowego spowodowały, że pozycja ta nie weszła do planu wydawniczego PAN ani też PWN. Po uzyskaniu licencji Min. Kultury maszynopis jest w toku składania.

3. Komitet Redakcyjny "Prac Popularnonaukowych" działał w składzie: Marian Arszyński - przewodniczący, Andrzej Tomczak - zastępca przewodniczącego i Franciszek Peplowski - sekretarz. W ciągu roku 1975 Komitet odbył 1 posiedzenie, podczas którego rozpatrywano propozycje wydawnicze. Wydano jedną pozycję popularnonaukową, a mianowicie pracę M. Dorawy pt. "Katedra św. Trójcy w Chełmży". Jest to pierwsza pozycja nowej serii pt. Zabytki Polski Północnej. W przygotowaniu są następne pozycje z tej serii. W roku 1976 planowane jest wydanie pracy I. Sławińskiego pt. "Zamek w Golubiu" oraz J. Chudziakowej i A. Czacharowskiego pt. "Kościół poklasztorny w Mogilnie". W ramach "Prac Popularnonaukowych" przewiduje się także wydawanie serii poświęconych zagadnieniom prawa i ekonomii. W pierwszej kolejności ma się ukazać praca S. Jędrzejewskiego pt. "Prawo budowlane".

V. WYDZIAŁY

Wydział I - Nauk Historycznych składał się w końcu 1975 r. z 25 członków miejscowych i 16 zamiejscowych. Przewodniczącym Wydziału był Karol Górski, zastępcą Tadeusz Grudziński a sekretarzem Stefan Cackowski. Przy Wydziale działała Komisja Historyczna oraz 4 Komitety Redakcyjne. W roku 1975 odbyły się 2 zebrania naukowe Wydziału, podczas których:

3 IV 1975 - prof. dr Klaus Zernack z RFN wygłosił referat pt. Probleme der vergleichenden Betrachtung der hochmittelalterlichen Kolonisation.

3 XI 1975 - Andrzej Kola wygłosił referat pt. Wczesnośredniowieczne Chełmno w świetle źródeł archeologicznych. Problem pierwotnej lokalizacji.

Urszula Wencel-Kalembkova zreferowała swoją pracę pt. Działalność gen. Józefa Dwernickiego na emigracji 1832-1848.

Wydział odbył także 2 posiedzenia administracyjne.

3 XI 1975 - Omówiono sprawę publikacji prac zreferowanych na posiedzeniach naukowych Wydziału. Przedyskutowano też treść przyezłych numerów "Zapisek Historycznych".

22 XII 1975 - Odbyto wybory prezydium Wydziału i jego przedstawicieli w innych agendach TNT.

1. Komisja Historyczna liczyła w końcu roku sprawozdawczego 23 członków miejscowych i 7 zamiejscowych. Do g. ona współpracowników Komisji zaliczono 25 osób w tym 2 spoza Torunia. Przewodniczącym Komisji był Kazimierz Jasiński a sekretarzem Teresa Borawska.

W ciągu roku 1975 Komisja odbyła 2 posiedzenia naukowe, podczas których:

7 X 1975 - J. Bieniak, K. Jasiński, J. Małłek, i K. Zielińska-Melkowska referowali wyniki konferencji poświęconej naukom pomocniczym historii, która to konferencja odbyła się w Wiśle w maju 1975

11 XI 1975 - Ryszard Kozłowski wygłosił referat pt. Działalność Stronnictwa Pracy w latach 1937-1950.

Komisja współpracowała ściśle z toruńskim Oddziałem Polskiego Towarzystwa Historycznego.

2. Komitet Redakcyjny "Roczniki ów" pracował w składzie: Jerzy Wojtowicz - przewodniczący, Zbigniew Zdrójkowski - zastępca przewodniczącego i Maria Jaczynowska - sekretarz. Komitet odbył jedno zebranie w dniu 6 V 1975. Omówiono propozycje i możliwości wydawnicze. W roku 1975 w serii "Roczniki" nie wydano żadnej pozycji. Na rok 1976 planuje się wydanie tomu obcojęzycznych prac Karola Górskiego pt. "Communitas, Princeps, Corona Regni".

3. Komitet Redakcyjny "Fontes" pracował w składzie: Leonid Żytkowicz - przewodniczący oraz Antoni Czacharowski i Sławomir Kalembka - członkowie. Komitet odbył jedno posiedzenie mające na celu przyjęcie i przekazanie do Redakcji Naczelnej TNT maszynopisu kolejnego 67 tomu "Fontes". W roku 1975 wydany został przez Mariana Biskupa t.V, cz.3 "Aktów Stanów Prus Królewskich /Fontes 66/.

4. Komitet Redakcyjny kwartalnika "Zapiski Historyczne" składał się z następujących osób: Marian Biskup - przewodniczący, Antoni Czacharowski - zastępca przewodniczącego,

Sławomir Kalembka, Witold Łukaszewicz, Zenon Nowak, Kazimierz Wajda, Mieczysław Wojciechowski i Leonid Żytkowicz-członkowie. Sekretarzem Komitetu był Jan Pakulski. W roku 1975, w związku z obniżeniem limitu arkuszowego, mogły ukazać się tylko 3 zeszyty "Zapisek Historycznych". Złożyły się one na tom 40 ogólnego zbioru /zesz. 1,2 oraz 3/4/. W ciągu roku sprawozdawczego Komitet Redakcyjny odbył 3 zebrania poświęcone omówieniu zawartości tomu 40 z. 3/4 oraz tomu 41, z. 1-2 "Zapisek Historycznych".

5. Komitet Redakcyjny "Prac Archeologicznych" pracował w następującym składzie: Kazimierz Żurowski - przewodniczący, Andrzej Kola - sekretarz, Jadwiga Chudziakowa i Krystyna Przewoźna - członkowie. W roku sprawozdawczym odbyto dwa zebrania podczas których:

- 15 V 1975 omawiano sprawy wydawnicze
- 5 XI 1975 omawiano sprawy wydawnicze i organizacyjne.

W roku 1975 w serii "Prac Archeologicznych" nie wydano żadnej publikacji. W przygotowaniu do druku znajdują się następujące prace:

- A.Kola - Wczesnośredniowieczne Chełmno w świetle źródeł archeologicznych. Problem pierwotnej lokacji.
- A.Kola. G.Wilke, K.Żurowski - Źródła archeologiczne do studiów nad osadnictwem wczesnośredniowiecznym ziemi chełmińskiej
- J.Chudziakowa, K.Żurowski - Wczesnośredniowieczny gród w Skrwilnie pod Rypinem w świetle badań 1961-1966..
- J.Chudziakowa - Rozwój i przemiany procesu osadniczego kultury łużyckiej na terenie zachodniej Wielkopolski i Kujaw.
- J.Chudziakowa - Osadnictwo kultury łużyckiej w Gzynie koło Chełmna.

Wydział II Filologiczno Filozoficzny. W skład Wydziału wchodziło 25 członków miejscowych i 11 zamiejscowych. Przewodniczącym Wydziału był Tadeusz Czeżowski, zastępcą przewodniczącego Leon Gumański, a sekretarzem Bożena Osmólska-Piskorska. W ciągu roku 1975 Wydział odbył jedno posiedzenie naukowe w dniu 18 XII, podczas którego Leszek Moszyński przedstawił dwie prace:

- Czesława Łapicza - Terminologia hydrograficzna w gwarach wchodniej Białostoczczyzny na tle wschodniosłowiańskim
- Teresy Minikowskiej - Leksykalne pożyczki ukraińskie w polszczyźnie literackiej XVI w.

Obie prace zreferowali ich autorzy.

W dniu 18 XII 1975 Wydział odbył także posiedzenie administracyjne, na którym omawiano sprawy wydawnicze. Redaktor naczelny Artur Hutnikiewicz przypomniał także procedurę zgłaszania prac do wydania w TNT oraz przedstawił perspektywy realizacji planu wydawniczego na rok 1976. Dokonano też wyboru nowych władz Wydziału oraz przedstawicieli do Redakcji Naczelnej i do Komitetu Redakcyjnego "Sprawozdań TNT". Wybrano także nowy Komitet Redakcyjny "Prac Wydziału Filologiczno-Filozoficznego".

Przy Wydziale II działały 4 komisje oraz 1 komitet redakcyjny.

1. Komisja Filologiczna liczyła 23 członków i 11 współpracowników. Przewodniczącym był Bronisław Nadolaki a sekretarzem Bożena Osmólska-Piskorska. Komisja odbyła 3 posiedzenia naukowe z następującymi referatami:

8 V 1975 - Andrzej Grochowski /Warszawa/ - W poszukiwaniu semantycznego pojęcia celu.

- 13 XII 1975 - Andrzej Bogusławski /Warszawa/ - 0
stopniach porównania
- Andrzej Bogusławski /Warszawa/ - 0
strukturze semantycznej pytań
- 17 XII 1975 - Bronisław Nadolski - Achacy Curaeus,
humanista gdański z pierwszej połowy
XVI wieku.

Po zebraniu naukowym w dniu 17 XII odbyło się także zebranie organizacyjne. Przewidziany wybór przewodniczącego i sekretarza /w związku z upływem kadencji/ trzeba było odłożyć na później, z powodu nieuregulowanej formalnie sprawy członkostwa większości obecnych na sali. Wyjaśniono procedurę przyjmowania członków TNT i zalecono obecnym zweryfikowanie sprawy ich członkostwa w biurze TNT.

2. Komisja Filozoficzna liczyła 10 członków i 7 współpracowników. Przewodniczył jej Leon Gumański, zastępcą przewodniczącego był Stanisław Soldenhoff a sekretarzem Henryk Moese.

Komisja odbyła 3 posiedzenia naukowe z następującymi referatami:

29 I 1975 - Leon Gumański - Paradoxy obowiązków i dozwoleń

11 IV 1975 - Wiesław Lang - Johna Rayls'a teoria sprawiedliwości

14 X 1975 - Tadeusz Czeżowski - Transcendentalia, przyczynek do ontologii

W dniu 29 I 1975 odbyto także zebranie administracyjne, na którym omówiono plan pracy Komisji.

3. Komisja Historii Sztuki liczyła 16 członków i 14 współpracowników. Przewodniczącą była Jadwiga Puciata-Pawłowska, zastępcą przewodniczącego Zygmunt Kruszelnicki a sekretarzem Józef Poklewski. Komisja odbyła 2 posiedzenia naukowe z następującymi referatami:

20 X 1975 - Janina Kruszelnicka - XIV wieczne Ukrzyżowanie z Kurkocina. Z zagadnień twórczości mistrza Ukrzyżowań Toruńskich.

17 XII 1975 - Zygmunt Ważbiński - Władysław IV jako kolekcjoner.

Komisja odbyła także 2 posiedzenia administracyjne. W dniu 20 XI 1975 przedyskutowano sprawy członkostwa w TNT oraz udziału współpracowników w pracach Komisji. Dnia 17 XII 1975 zebranie wyborcze Komisji nie doszło do skutku, ze względu na przybycie zbyt małej liczby członków TNT.

4. Komisja Bibliografii i Bibliotekoznawstwa liczyła 19 członków i 16 współpracowników. Przewodniczącym był Henryk Baranowski, zastępcę przewodniczącego Alojzy Tujakowski a sekretarzem Krystyna Podlaszewska. Komisja odbyła jedno zebranie w dniu 11 XI 1975, na którym Krystyna Podlaszewska złożyła sprawozdanie z wrocławskiej sesji 500-lecia polskiego słowa drukowanego na Śląsku oraz wygłosiła referat pt. Komisja Edukacji Narodowej w świetle bibliografii.

5. Komitet Redakcyjny "Prac Wydziału Filologiczno-Filozoficznego" działał w składzie: Zofia Abramowiczówna - przewodnicząca, Leon Gumański, Bronisław Nadolski, Czesław Niedzielski i Franciszek Peplowski - członkowie. W serii "Prac Wydziału Filologiczno-Filozoficznego" TNT wydało w roku 1975 dwie pozycje:

Z. Mocarskiej-Tycowej - Działalność krytyczno-literacka T. Jeske-Choińskiego

I. Dąmbakiej - Znaki i myśli.

Do wydania w roku 1976 przygotowano pracę Artura Hutnikiewicza pt. Portrety i szkice literackie oraz E. Klina - Pojęcie romantyzmu w estetyce Hegla. Na posiedzeniu w dniu

29 XII 1975 postanowiono przyjąć do druku pracę Z. Mołodochny - Opowieści biograficzne Wacława Berenta.

W y d z i a ł I I I M a t e m a t y c z n o -
P r z y r o d n i c z y liczył w końcu roku sprawozdawczego 67 członków miejscowych i 25 zamiejscowych. Prezydium Wydziału pracowało w składzie: Alina Ulińska - przewodnicząca, Władysław Niewiarowski - zastępca przewodniczącego i Andrzej Wilczyński - sekretarz.

W roku 1975 Wydział odbył 3 zebrania naukowe z następującymi referatami:

6 XII 1975 - A. Drozdowski - Badania nad budową i unaczynieniem płuc ślimaków /Gastropoda, Pulmonata/

- A. Drozdowski - Rozmieszczenie lądowych ślimaków bezskorupowych w województwach bydgoskim, toruńskim i włocławskim.

9 XII 1975 - M. Gromadska, D. Kamińska - Zmiany liczebności słodyszka rzepakowego pod wpływem chlorkuchlorocholiny

- M. Gromadska, T. Czarnecki, S. Jabłońska - Fenologia i bionomia galasówek z rodzaju Neuropterus.

- T. Witkowski, J. Łosiński - Działanie następcze Alaru na nicienie i skoczonogi.

12 XII 1975 - P. Masłowski, i H. Masłowska - Niektóre właściwości nieorganicznej alkalicznej pirofosfatazy mitochondriów z liści kukurydzy,

- P. Masłowski, H. Masłowska, M. Komoszyński - Polimorfizm izoenzymów nieorganicznej alkalicznej pirofosfatazy, peroksydazy i kwaśnej fosfatazy u niektórych genotypów kukurydzy.

Wydział odbył także 4 zebrania administracyjne, podczas których omawiano sprawy jubileuszu stulecia TNT, plany pracy na rok bieżący i następny oraz sprawy wydawnicze. Dnia 15 XII 1975 odbyto posiedzenie administracyjno-wyborcze.

W dniach 4-6 grudnia Wydział wspólnie z redakcją dwumiesięcznika "Reports on Mathematical Physics", Instytutem Fizyki Uniwersytetu M. Kopernika zorganizował 8 Sympozjum Fizyki Matematycznej, podczas którego wygłoszone zostały następujące referaty:

J. Rzewuski /Wrocław/	- Quantum field theory as a group algebra
W. Ochs /Monachium/	- A Characterization of entropy on semi-finite W-algebras
W. Wehrl /Wiedeń/	- Continuity properties of entropy and density matrices
W. Szczyrba /Warszawa/	- A symplectic structure of the set of Einstein metrics
J. Ślawniowski /Warszawa/	- The theory of an affinely rigid body
H. Spohn /Monachium/	- Relaxation for finite closed system
W. Garczyński /Wrocław/	- Regeneration problem in a theory of unstable states
W. Ebeling i R. Feistel /Rostock/	- Stochastic processes in systems of molecular sequences
A. Uhlmann /Lipek/	- A sharpening of the GKS-correlation inequalities
V.S. Varadarajan /Los Angeles/	- Differential equations in semi-simple Lie groups
A. Trautman /Warszawa/	- Foundations of the Einstein-Cartan theory of gravity

- V. Gorini /Mediolan/ - Dynamics of open systems
- A. Kossakowski /Toruń/ - Some aspects of dynamical semigroups
- Yu. A. Berezanski /Kijów/ - Self-adjoint operators acting in the space of infinite number of variables
- F. Schlögl /Akwizgran/ - Bit-number cumulants as non-equilibrium thermodynamical quantities
- N. G. van Kampen /Utrecht/ - Stochastic differential equations
- R. S. Ingarden /Toruń/ - Quantum information theory
- G. Lassner i G. A. Lassner /Lipsk/ - On completely positive time evolutions of physical systems with unbounded observables
- J. Kijowski /Warszawa/ - Geometrical structure of quantization
- S. Guisasu /Bukareszt/ - Some aspects of entropy and related stochastic processes
- J. Rayski /Kraków/ - Refined Born approximation

Przy Wydziale III działały 2 komisje i 1 komitet redakcyjny.

1. Komisja Astronomiczna liczyła w końcu roku 16 członków i 11 współpracowników. Przewodniczącą komisji była Wilhelmina Iwanowska a sekretarzem Cecylia Iwaniszewska. Podczas zebrań naukowych komisji ogłoszone zostały następujące referaty:

24 II 1975 - Bohdan Paczyński /Warszawa/ - Podwójny radiowy pulsar

- 3 III 1975 - Andrzej Kus - Wyniki przeglądu nieba
5C7
- 24 III 1975 - Aleksander Wolszczan - Struktury scyn-
tylacyjne w widmach pulsarów
- 10 IV 1975 - John Whelan /Cambridge/ - Podwójne
źródła promieniowania X
- 5 V 1975 - Walter Wegner - Gwiazdy helowe
- 12 V 1975 - Aleksander Wolszczan - Badania gęsto-
ści elektronów
- 19 V 1975 - Felicjan Karmański, Antoni Tymiński -
Ograniczone zagadnienie czterech ciał
- 26 V 1975 - Stefania Grudzińska - Dalsze badania
nad korelacją zmian blasku komety
1957 III z aktywnością słoneczną
- 1 IX 1975 - Antoni Przybylski /Australia/ - Gwia-
zda osobliwa HD 101065
- 20 X 1975 - Leszek Nowakowski - Pochodne okresów
pulsarów
- 27 X 1975 - Jiri Grygar /Czechosłowacja/ - Obie-
kty emisyjne obserwowane w obserwato-
rium w Ondrejowie
- 3 XI 1975 - Kazimierz Borkowski - Zmienność pro-
mieniowania radiowego Słońca
- 17 XI 1975 - Andrzej Kus - Problemy anizotropowo-
ści Wszechświata
- 24 XI 1975 - Stanisław Kasperczuk - Libracyjny
ruch małej planety Clematis
- Stanisław Kasperczuk - Ruch aeteroidu
w pobliżu rozwiązania periodycznego
- Felicjan Karmański - Numeryczne tes-
towanie modelu Browna-Shook'a
- Felicjan Karmański - O pewnym modelu
pochodzenia luki Hekuby
- 1 XII 1975 - Stanisław Gaska, Aleksander Dubowik -
Statystyka kątowych elementów roju
Perseid

- Stanisław Gąska, - Masa pra-planety
- Stanisław Gąska, Jarosław Michel - Wybuch komety Schwassmanna-Wachmanna
- Stefania Grudzińska - Wzbudzenie linii emisyjnych w widmie gwiazdy o Ceti

8 XII 1975 - Yoshihide Kozai /Japonia/ - Stabilność w Układzie Planetarnym

W dniu 22 XII 1975 odbyło się posiedzenie administracyjne Komisji Astronomicznej poświęcone wyborom nowych władz

2. Komisja Geograficzno-Geologiczna składała się z 11 członków i 30 współpracowników. Przewodniczącym komisji był Rajmund Galon a sekretarzem Gabriel Wójcik.

W roku 1975 Komisja odbyła 1 posiedzenie w dniu 8 XII, z następującymi referatami:

- Renata Ładnarek - Gleby wybranych odcinków klifowych wybrzeża południowego Bałtyku,
- Urszula Pokojaska - Proces bielcowania w świetle analizy rozmieszczenia różnych form Fe, Al, Si, P w profilach gleb ukształtowanych z piasków wydym nadmorskich i śródlądowych
- Ryszard Glazik - Wpływ zbiornika wodnego we Włocławku na zmianę stosunków hydrograficznych w dolinie Wisły
- Eugeniusz Drozdowski - Rozwój form erozji liniowej na zboczach doliny Wisły koło Włocławka
- Bożena Noryskiewicz - Interglacja eemski w Nakle n/Not.
- Gabriel Wójcik - Termika gleby w wybranych biotopach dojrzałego lasu na przykładzie Rezerwatu Piwnickiego.

Dnia 8 XII 1975 komisja odbyła także posiedzenie administracyjne, na którym podjęto uchwałę o rozszerzeniu będą-

cej w opracowaniu monografii ziemi chełmińskiej celem wydania monografii Województwa Toruńskiego.

3. Komitet Redakcyjny "Studia Societatis Scientiarum Torunensis" składał się z następujących osób: Edmund Strzelczyk - przewodniczący oraz redaktorzy działów: Lucjan Borowiecki /Sectio B - chemia/, Rajmund Galon /Sectio C - geografia i geologia/, Jan Zabłocki /Sectio D - botanika/, Cecylia Iwaniszewska /Sectio F - astronomia/ i Juliusz Narębski /Sectio G - fizjologia/.

W roku 1975 komitet nie odbył żadnego zebrania. W serii "Studia Societatis Scientiarum Torunensis" nie ukazała się także żadna publikacja. W serii "Supplementum" ukazała się natomiast praca A.T. Jankowskiego - Stosunki hydrograficzne bydgoskiego węzła wodnego. Kilka studiów członków Wydziału III ukazało się w wydawnictwie jubileuszowym "Z dziejów nauki Polskiej".

Wydział IV Prawno - Społeczny liczył w końcu roku sprawozdawczego 35 członków miejscowych i 6 zamiejscowych. Przewodniczącym Wydziału do dnia 5 V 1975 był Wacław Szyszkowski, a następnie do końca roku Zbigniew Zdrójkowski. Zastępcą przewodniczącą - tego był Jerzy Śliwowski a sekretarzem Andrzej Bulsiewicz.

Wydział odbył zebrania naukowe z następującymi referatami:

5 VI 1975 - Maria Wilke przedstawiła swoją pracę pt. Nabycie własności rzeczy ruchomej na podstawie umowy z osobą nieuprawnioną

14 VII 1975 - Kazimierz Lubiński zreferował swoją pracę pt. Postępowanie o ubezwłasnowolnienie.

Obie prace uchwałami Wydziału zostały zakwalifikowane do druku w serii "Studia Iuridica".

Wydział odbył też dwa zebrania administracyjne

6 I 1975 - Omawiano sprawy organizacyjne nowo-powołanej Komisji Ekonomicznej TNT. Uchwalono wystąpić z wnioskiem o wybór 11 nowych członków Wydziału. Przyjęto do wiadomości decyzję prof. Z.Zdrójkowskiego w sprawie przejścia z Wydziału I do IV.

5 VI 1975 - Na miejsce ustępujących: prof. dra W. Szyszkowskiego /przewodniczący Wydziału/ i doc. dra A. Bulsiewiczza /sekretarz/, wybrano przewodniczącym prof. dra Z.Zdrójkowskiego a sekretarzem doc. dra Janusza Justyńskiego.

Na nowego przewodniczącego Komitetu Redakcyjnego "Studia Iuridica" powołano doc. dra Janusza Gilasa, w miejsce ustępującego z tej funkcji prof. dra Wacława Szyszkowskiego. Na członka tegoż Komitetu powołano doc. dra Leopolda Steckiego. Przy Wydziale działała 1 komisja i 1 komitet redakcyjny.

1. K o m i s j a E k o n o m i c z n a pracowała pod kierunkiem jej przewodniczącego, którym został Stanisław Sudoł. Zastępcą przewodniczącego był Karol Sienkiewicz a sekretarzem Roman Kiżuk. W skład komisji weszło 39 członków. Komisja odbyła jedno posiedzenie naukowe w dniu 21 V 1975, podczas którego Barbara Polszakiewicz zreferowała swoją pracę pt. "Czynniki kształtujące koniunkturę gospodarczą w RFN w latach 1949-1969". Równocześnie odbyło zebranie administracyjne, na którym przedstawiono projekt planu wydawniczego Komisji opracowany w oparciu o ankietę dostarczoną wszystkim członkom. Na tymże zebraniu przyjęto też wstępne założenia dotyczące planowanych prac badawczych.

2. Komitet Redakcyjny "Studia Iuridica" do 5 V 1975 pracował pod przewodnictwem Wacława Szyszkowskiego, a następnie Janusza Gilasa. Członkami komitetu byli Jan Krajewski, Andrzej Marek, Janusz Symonides i Leopold Stecki. W serii "Studia Iuridica" ukazała się w roku 1975 jedna pozycja, a mianowicie praca Janusza Gilasa pt. "Prawne problemy rynku międzynarodowego". Do wydania w roku 1976 przygotowano pracę Alicji Grześkowiak pt. "Kara pozbawienia wolności względem nieletnich w socjalistycznym prawie karnym państw europejskich".

VI. JUBILEUSZ STULECIA TNT

Normalny tok pracy Towarzystwa Naukowego w Toruniu charakteryzujący się działalnością organizacyjną i naukową w zespołach członków, jakimi są Wydziały, ich komisje i komitety redakcyjne, został w roku 1975 znacznie wzbogacony w związku z przypadającym w tym roku jubileuszem stulecia.

Dla Zarządu przygotowanie tych uroczystości w sposób odpowiedni do pięknych tradycji, rangi i dorobku naukowego TNT było zadaniem szczególnego znaczenia. Toteż w sprawozdaniu z tej działalności, którą bezpośrednio kierował Zarząd przy pomocy etatowego personelu Towarzystwa, trzeba sprawom jubileuszu poświęcić wiele uwagi. Główny nacisk położony został na przygotowanie wydawnictw jubileuszowych. Cwocem pracy przedstawicieli różnych dyscyplin naukowych reprezentowanych w TNT stała się księga pamiątkowa pt. "Z dziejów nauki polskiej" wydana pod redakcją Artura Hutnikiewicza i Leszka Janiszewskiego. Prócz niej ukazał się tom pt. "Działacze Towarzystwa Naukowego w Toruniu" pod redakcją Mariana Biskupa zawierający życiorysy 8 najważniejszych osobistości w historii TNT, oraz specjalny numer "zapisek Historycznych" /zesz. 3-4/75/.

Uroczystości stulecia zainaugurowane zostały dnia 19 II 1975 podczas Walnego Zgromadzenia odbywanego corocznie

cznie w dzień urodzin Mikołaja Kopernika. Gośćmi Towarzystwa na tym zebraniu byli: Wojewoda Bydgoski inż. Edmund Lehmann, Prezydent Miasta Torunia inż. Stefan Stefański, Dyrektor Wydziału Kultury i Sztuki Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy mgr Czesław Kościecha, Sekretarz Komitetu Miejskiego PZPR mgr Hieronim Góralski, Kierownik Wydziału Kultury i Sztuki Urzędu Miejskiego w Toruniu mgr Denedykt Leszczyński i Prezes Towarzystwa Przyjaciół Nauk w Legnicy mgr Antoni Bojakowski. Z rąk Wojewody Bydgoskiego inż. Edmunda Lehmana Towarzystwo nasze otrzymało odznakę honorową "Za szczególne zasługi dla rozwoju województwa bydgoskiego". Zebrani członkowie i sympatycy Towarzystwa wysłuchali publicznego wykładu naukowego doc. dra habil. Kazimierza Wajdy pt. "Geneza Towarzystwa Naukowego w Toruniu". Miejscem Walnego Zgromadzenia była Sala Mieszczkańska Ratusza Staromiejskiego w Toruniu.

Główne uroczystości odbyły się w dniach 20 i 21 listopada 1975. Przybyli na nie liczni przedstawiciele towarzystw naukowych z całego kraju. Prorektorat nad uroczystościami objął Przewodniczący Rady Państwa PRL prof. dr Henryk Jabłoński. Komitet Honorowy 100-lecia reprezentowali podczas uroczystości: prof. dr Włodzimierz Trzebiatowski - prezes Polskiej Akademii Nauk, prof. dr Szczepan Pieniążek - wiceprezes PAN i przewodniczący Rady Towarzystw Naukowych PAN, Zygmunt Najdowski - I sekretarz KW PZPR w Toruniu, Maria Ewert - Sekretarz KW PZPR w Bydgoszczy, dr Jan Przytarski - wojewoda toruński, Eugeniusz Jozwiak - wicewojewoda bydgoski, Witold Lassota - przewodniczący Sejmowej Komisji Kultury, Karol Szczygieł - wicewojewoda toruński, Zygmunt Demicki - I Sekretarz KM PZPR w Toruniu, Zygmunt Machowski - członek KW PZPR w Toruniu, inż. Marian Rissman - prezydent miasta Torunia. Pierwszy dzień uroczystości miał charakter roboczy. W godzinach przedpołudniowych pod przewodnictwem prezesa TNT Konrada Górskiego odbyła się Sesja naukowa poświęcona problemom ochrony środowiska naturalnego i kulturowego naszego regionu. Wygłoszono 6 referatów a mianowicie:

1. Ryszard Bohr, Marian Boiński - Rola badań ekologicznych w zagospodarowaniu regionu
2. Rajmund Galon - Zadania nauk geograficznych w kształtowaniu regionu
3. Marian Kutzner - Społeczne funkcje dzieł sztuki i ich ochrona w Polsce współczesnej
4. Alfons Mykaj - Udział nauk ekonomicznych - społecznych w kształtowaniu rozwoju regionu
5. Antoni Swinarski, Stanisław Kamiński - Rola nauk technicznych w kształtowaniu środowiska
6. Maria Znamierowska-Prüfferowa - Rola etnografii w kształtowaniu życia współczesnego.

W dyskusji zabierali głos liczni specjaliści tej dziedziny wiedzy przybyli z całej Polski. Sesja odbyła się w Sali Mieszczańskiej ratusza. W godzinach popołudniowych w Sali Królewskiej ratusza odbyło się posiedzenie Rady Towarzystw Naukowych PAN pod przewodnictwem jej przewodniczącego, wiceprezesa PAN prof. dra Szczepana Pieniążka. Podczas tego posiedzenia sekretarz generalny TNT prof. dr Marian Biskup wygłosił referat pt. "Główne kierunki działalności Towarzystwa Naukowego w Toruniu".

Dzień 21 listopada 1975 przeznaczony był na właściwą uroczystość jubileuszową, której tak jak poprzedniego dnia przewodniczył prezes TNT, prof. dr Konrad Górski. Po jego przemówieniu okolicznościowym referat pt. "Sto lat działalności Towarzystwa Naukowego w Toruniu" wygłosił sekretarz Generalny TNT prof. dr Marian Biskup. Następnie wiceprezes TNT prof. dr Antoni Swinarski wygłosił referat pt. "Perspektywy działalności Towarzystwa Naukowego w Toruniu".

Po przemówieniach gratulacyjnych gości oraz odczytaniu życzeń i telegramów nadesłanych między innymi przez Przewodniczącego Rady Państwa PLR prof. dra Henryka Jabłońskiego oraz Ministra Kultury i Sztuki i Wicepremiera Józefa Tejchmę nastąpiła uroczystość wręczenia medali stulecia TNT członkom Komitetu Honorowego przedstawicielom

towarzystw naukowych oraz potomkom założycieli i zasłużonych działaczy naszego Towarzystwa. Ostatnim aktem uroczystości stało się zwiedzenie wystawy 100 lecia TNT urządzonej w czterech salach Ratusza. Uroczystego otwarcia wystawy dokonał prezes Polskiej Akademii Nauk prof. dr Włodzimierz Trzebiatowski. W godzinach popołudniowych na zaproszenie wojewody toruńskiego dra Jana Przytarskiego odbyło się w hotelu "Kosmos" uroczyste spotkanie towarzyskie Zarządu, członków Komitetu Honorowego i organizatorów uroczystości.

Ostatnia uroczystość jubileuszowa odbyła się w sam dzień rocznicy stulecia, a więc 16 grudnia 1975. W Sali Mieszczańskiej ratusza staromiejskiego. Zgromadziła ona liczne grono członków i sympatyków TNT oraz mieszkańców miasta. Po przemówieniu wstępnym prezesa prof. dra Konrada Górskiego odbyła się uroczystość wręczenia medali jubileuszowych instytucjom i osobom współpracującym z TNT i zasłużonym dla jego rozwoju. Otrzymali je także dalsi potomkowie zasłużonych działaczy. Sekretarz Generalny TNT prof. Marian Biskup wygłosił następnie odczyt o dziejach i zasługach Towarzystwa.

Uroczystość zakończyło zwiedzanie czynnej nadal wystawy 100 lecia TNT w toruńskim ratuszu. Tegoż dnia w godzinach przedpołudniowych, w Książnicy Miejskiej im. Kopernika w Toruniu otwarta została także wystawa obrazująca początki biblioteki TNT i dary założycieli, zasłużonych działaczy oraz instytucji polskich działających w okresie zaborów.

W dniu 16 grudnia 1975 Urząd Pocztowy Toruń 1 kasał przesyłki pocztowe okolicznościowym datownikiem w specjalnej placówce zorganizowanej w ratuszu.

Uroczystości z okazji 100 lecia TNT zorganizowane zostały także przez Towarzystwo Naukowe Płockie /5 XII 1975/ Towarzystwo Kulturalne im. Mikołaja z Ryńska w Wębrzeźnie oraz Szkołę Podstawową w Radzynie Chełmińskim.

Zainteresowanie rocznicą naszego Towarzystwa wykazało też Polskie Radio, które nadało w programie ogólnopól-

skim obszerny wywiad z autorami i redaktorem tomu "Dzieje Towarzystwa Naukowego w Toruniu", będącym jeszcze w przygotowaniu. Obszerne omówienia rocznicy zamieściło także "Życie Warszawy", tygodnik "Fakty 75". Liczne artykuły ukazały się w prasie codziennej, wojewódzkiej i miejscowej. Referaty wygłoszone przez prof. M. Biskupa i prof. A. Swinarskiego ukazały się w miesięczniku "Nauka Polska".

VII. DZIAŁALNOŚĆ WYDAWNICZA TNT

Tak jak każdego roku Towarzystwo prowadziło działalność wydawniczą w zakresie publikacji naukowych i popularynonaukowych w oparciu o roczny plan wydawniczy. Jak już podawano w rozdziale III dotyczącym działalności Redakcji Naczelnej jako międzywydziałowego organu TNT w roku 1975 wydano 13 publikacji łącznej objętości 213,50 arkuszy wydawniczych.

Udział poszczególnych Wydziałów w realizacji planu wydawniczego był następujący:

Wydział I	- wydawnictwa ciągłe	3 poz.	52,50 ark.
	- wydawnictwa seryjne	1 poz.	25,25 ark.
Wydział II	- " "	2 poz.	33,75 ark.
Wydział III	- " "	1 poz.	10,25 ark.
Wydział IV	- " "	2 poz.	24,25 ark.
Wydawnictwa jubileuszowe międzywydziałowe		2 poz.	59,50 ark.
Prace popularynonaukowe		1 poz.	2,00 ark.
Sprawozdania TNT		1 poz.	6,00 ark.
Razem		13 poz.	213,50 ark.

Ogólny koszt działalności wydawniczej TNT w roku 1975 wynoszący 704.612,30 zł został pokryty w całości. Zgodnie z przepisami prawa autorskiego Towarzystwo wypłaciło także zaliczkowo honoraria autorskie na sumę 251.996,- zł za prace, których wydanie planuje się w roku 1976.

VIII. BADANIA NAUKOWE

Plan badań naukowych na rok 1975 przewidywał wydatki o łącznej wysokości 50.700,- zł na następujące badania:

1. J. Wojtowicz, K. Wajda - Monografia miasta Torunia
2. J. Chudziakowa - Prace archeologiczne do monografii Torunia
3. Karola Ciesielska - Inwentarz akt i zbiorów archiwalnych TNT /scalenie i nowe opracowanie/
4. M. Biskup - Akta Stanów Prus Królewskich, t. VI
5. A. Tomczak, J. Frycz - Monografia Ziemi Dobrzyńskiej /prace inwentaryzacyjne i kreślarskie/
6. I. Janosz-Biskupowa - Księga Komturstwa Gdańskiego
7. J. Bieniak - Kodeks dyplomatyczny Kujaw i Ziemi Dobrzyńskiej
8. K. Górski - Tabliczki woskowe miasta Torunia z XIV-XVI w.

Z sumy przeznaczanej na badania naukowe w roku 1975 wykończono jedynie 22.545.--

IX. SPOTKANIA I ZJAZDY NAUKOWE

W roku 1975 Towarzystwo Naukowe w Toruniu współpracowało w organizacji bądź też organizowało samodzielnie następujące spotkania i zjazdy naukowe:

1. W dniu 3 IV 1975 wykład naukowy prof. dra Klausa Zernacka /RFN/ pt. "Probleme der vergleichenden Betrachtung der hochmittelalterlichen Kolonisation"
2. W dniu 9 IV 1975 wykład dra Johna Whelana z uniwersytetu w Cambridge /Anglia/ pt. "Podwójne układy rentgenowskie". /Wspólnie z Instytutem Astronomii UMK/.
3. W dniu 21 IV 1975 wspólnie z Wydziałem Humanistycznym UMK uroczystość jubileuszową z okazji 80-lecia urodzin prof. dra Konrada Górskiego, prezesa TNT.

4. W dniu 17 X 1975, wspólnie z Oddziałem toruńskim Polskiego Towarzystwa Historycznego oraz Instytutem Historii i Archiwistyki UMK, uroczystość jubileu - szową z okazji 65-lecia urodzin prof. dra Leonida Żytkowicza.
5. W dniu 7-8 XI 1975 ogólnopolskie sympozjum naukowe pt. "Opactwo mogiłańskie na tle działalności Benedyktynów w Polsce Sredniowiecznej" /7 wykładów w Toruniu i w Mogilnie wspólnie z Oddziałem toruńskim Polskiego Towarzystwa Historycznego/.
6. W dniu 20 XI 1975 ogólnopolską sesję naukową z okazji 100 lecia TNT poświęconą ochronie środowiska naturalnego i kulturowego regionu /6 wykładów/.
7. W dniach 4-6 XII 1975 ósme międzynarodowe Sympozjum Fizyki Matematycznej /21 wykładów w tym 12 wygłoszonych przez naukowców z zagranicy/. Sympozjum zorganizowane zostało wspólnie z Instytutem Fizyki UMK oraz Komitetem Fizyki Polskiej Akademii Nauk.

X. ORGANIZACJA WYSTAW

W roku 1975 z inicjatywy bądź też przy współpracy TNT urządzone zostały następujące wystawy:

1. IX 1975 - Wystawa wydawnictw TNT z dziedziny botaniki podczas dorocznego zjazdu Polskiego Towarzystwa Botanicznego
2. 20 XI - 31 XII 1975. Wystawa Jubileuszowa 100 lecia Towarzystwa Naukowego w Toruniu obejmująca jego zbiory muzealne, archiwalne, biblioteczne, wydawnictwa i pamiątki. Wystawa odbyła się w ratuszu staromiejskim w Toruniu.
3. 20-30 XI 1975 - Wystawa wydawnictw TNT w Wojewódzkiej Księgarni Naukowej w Toruniu.
4. 16 XII 1975 - 30 I 1976. Wystawa księgozbioru Towarzystwa Naukowego w Toruniu zorganizowane przez Księżnicę Miejską im. Kopernika w Toruniu z okazji 100 lecia TNT.

XI. AKCJA ZAGRANICZNEJ I KRAJOWEJ WYMIANY WYDAWNICTW

W roku 1975 Towarzystwo Naukowe w Toruniu wymieniało swe wydawnictwa z 220 kontrahentami w 28 krajach całego świata oraz z 74 instytucjami krajowymi. Bezpłatnie otrzymywało wydawnictwa naukowe z 4 dalszych krajów.

W ramach wymiany zagranicznej wysłano 788 tomów wydawnictw własnych za co otrzymano 2145 egzemplarzy wydawnictw oraz 870 w charakterze darów.

W ramach wymiany krajowej wysłano 415 tomów wyda-
nictw własnych otrzymując 412 egzemplarzy oraz 45 w cha-
rakterze bezpłatnych darów.

XII. AKCJA POPULARYZACJI WIEDZY

Rok 1975 przyniósł pewne ograniczenie działalności TNT w zakresie akcji popularyzacji wiedzy, co spowodowane zostało poważnym zaangażowaniem członków, Zarządu i personelu administracyjnego TNT w przygotowaniach jubileuszu stulecia.

W ramach tej akcji odbyły się następujące wykłady:

1. Studium wiedzy o ziemi Krajeńskiej	5 wykładów
2. Sesja naukowa z okazji Dni Krajny w Nakle nad Notecią	2 wykłady
3. Cykl wykładów powszechnych poświę- conych historii Torunia i TNT z okazji jubileuszu 100 lecia nasze- go Towarzystwa	4 wykłady
4. "Nauka i Muzyka" - wykłady połączo- ne z koncertami odbyte w Toruniu	4 wykłady
5. Wieczór literacki z okazji 50 lecia śmierci Stefana Żeromskiego zorga- nizowany wspólnie z Towarzystwem Literackim im. A. Mickiewicza	2 wykłady
Razem	17 wykładów

Na rok 1976 planuje się rozpoczęcie w kilku ośrodkach miejskich województwa toruńskiego serii wykładów pt. Studium Wiedzy o Województwie Toruńskim. Seria obejmuje 9 wykładów z dziedziny historii, ekonomiki, turystyki, stosunków demograficznych, geografii i rolnictwa.

XIII. PRACOWNIA MIKROFILMOWA

Pracownia Mikrofilmowa TNT istnieje od roku 1948. Wykonuje ona mikrofilmy i fotokopie materiałów naukowych i archiwalnych dla potrzeb placówek naukowych oraz archiwów tak krajowych jak i zagranicznych. Obsługuje też naukowców składających indywidualne zamówienia.

W roku 1975 głównymi klientami pracowni były następujące instytucje: Muzeum Okręgowe w Toruniu, Wojewódzkie Archiwum Państwowe w Toruniu, Wojewódzkie Archiwum Państwowe w Bydgoszczy, Instytuty i katedry Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu, Naczelna Dyrekcja Archiwów Państwowych w Warszawie, PP Pracownie Konserwacji Zabytków w Toruniu, Książnica Miejska im. M. Kopernika w Toruniu, Biblioteka Miejska w Bydgoszczy, Biblioteka Politechniki Szczecińskiej, Zakłady Naukowe PAN w Warszawie i w Toruniu, szkoły średnie na terenie województwa.

Liczne prace wykonała Pracownia w związku ze stuleciem naszego Towarzystwa, zwłaszcza dla wystawy jubileuszowej.

W roku 1975 pracownia wykonała łącznie:

24 596 zdjęć mikrofilmowych

2 731 klatek pozytywów /przezroczy/

19 143 fotokopii /powiększeń

Wpływy z usług Pracowni Mikrofilmowej wyniosły 104 294,75 złotych.

XIV SPRZEDAŻ I REKLAMA WYDAWNICTW WŁASNYCH

Wydawnictwa Towarzystwa Naukowego w Toruniu sprzedawane są w sieci księgarskiej oraz w biurze przy ul. Słowackiego 8/ gmach Książnicy Miejskiej/.

Stałą sprzedaż wydawnictw TNT w dużym asortymencie prowadzi Wojewódzka Księgarnia Naukowa w Toruniu, Towarzystwo Miłośników Torunia oraz Dom Kopernika w Toruniu.

Ze sprzedaży wydawnictw w roku 1975 Towarzystwo osiągnęło wpływy w wysokości 176 421,10 zł.

W roku 1975 zorganizowano następujące wystawy połączone ze sprzedażą i kiermasze wydawnictw własnych:

18-19 IX 1975 podczas zjazdu Polskiego Towarzystwa Botanicznego /aula UMK na Bielanach/

20-21 XI 1975 podczas głównych uroczystości jubileuszu 100 lecia TNT /w ratuszu staromiejskim w Toruniu/

16 XII 1975 w dzień rocznicy 100 lecia /w ratuszu staromiejskim/. Dnia tego sprzedawano również koperty filatelistyczne z pamiątkowym kaskiem.

W roku 1975 PP "Składnica Księgarska" zwróciło do magazynów TNT cały zapas wydawnictw składowanych w Warszawie, Poznaniu i Łodzi. Zmusza to nasze Towarzystwo do podjęcia w roku 1976 powszechnej akcji przeceny wydawnictw.

XV. KSIEGOZBIÓR TOWARZYSTWA NAUKOWEGO W TORUNIU

Biblioteka Towarzystwa znajduje się pod opieką Książnicy Miejskiej im. Kopernika w Toruniu. Jest ona stale uzupełniana nabytkami pochodzącymi z darów oraz z wymiany zagranicznej i krajowej. Szczególną wartość dla aktualnie prowadzonych badań naukowych ma bogaty zestaw czasopism naukowych pochodzących z kilkudziesięciu krajów, zawierający wyniki najświeższych badań. Czasopisma te udostępniane są czytelnikom w Czytelni Czasopism Książnicy Miejskiej.

Stan księgozbioru kompletowanego od najwcześniejszych lat istnienia TNT przedstawiał się w dniu 31 XII 1975 następująco:

1. Druki zwarte	25 823 wol.
2. Starodruki	1 542 "
3. Rękopisy	370 "
4. Ryciny	17 "
5. Wydawnictwa kartograficzne	103 "
6. Nuty	12 "
7. Mikrofilmy	2 "
8. Maszynopisy niepublikowane	11 "
9. Inne zbiory specjalne	1 "
10. Wydawnictwa ciągłe	<u>22 447 "</u>
Razem	50 328 wol.

W roku 1975 przekazano do oprawy introligatorskiej 25 woluminów czasopism.

W skład księgozbioru TNT wchodzi cenne dary naukowców, wydawców i patriotów pomorskich z lat zaboru pruskiego i czasów późniejszych. W zespole stanowiącym własność Towarzystwa szczególnie cenne są zasoby czasopism i gazet toruńskich i pomorskich wydawanych już w pierwszej połowie XIX wieku. Samodzielne zespoły biblioteki TNT tworzą księgozbiory wieloletniego prezesa TNT Stanisława Kujota oraz zasłużonego w czasach zaboru pruskiego bibliofila i wydawcy chełmińskiego Walentego Fiałka.

XVI. ZBIORY ARCHIWALNE I MUZEALNE

Zbiory archiwalne akt i dokumentów TNT przechowywane są jako oddzielny zespół w Wojewódzkim Archiwum Państwowym w Toruniu. Jak wspomniano wyżej są one obecnie w trakcie prac inwentaryzacyjnych prowadzonych przez dr Karolę Ciesielską. Natomiast pozostałości dawnych zbiorów muzealnych, gromadzonych od początku istnienia Towarzystwa i eksponowanych w czasach zaboru pruskiego w salach muzeum polskiego w siedzibie TNT przy ul. Wysokiej 16, znajdują się obecnie w depozycie Muzeum Okręgowego w Toruniu. Według spisów inwentarzowych znajdujących się w posiadaniu Towarzystwa na zbiory te składają się:

1. malarstwo, rzeźba, rzemiosło artystyczne, broń, meble i inne zabytkowe przedmioty	190 poz.
2. zbiory archeologiczne	462 poz.
3. zbiory starej grafiki, miedzioryty, akwaforty, drzeworyty, litografie, staloryty, w tym cenna kolekcja 88 prac Daniela Chodowieckiego z daru A. Amrogowicza dla TNT	343 poz.
4. zbiory starych monet i medali	<u>2 246 poz.</u>
Razem	3 241 poz.

Część tych zbiorów wystawiona została na wystawie jubileuszowej z okazji 100 lecia TNT.

XVII. PERSONEL ZAWODOWY TNT

W skład personelu etatowego TNT w dniu 31 XII 1975 wchodziły następujące osoby:

a/ W Biurze Zarządu

dyrektor biura - Tadeusz Zakrzewski
 główny księgowy - Bogumiła Przeperska
 księgowy - Elżbieta Pruchnicka
 kierownik zagranicznej i krajowej wymiany wydawnictw -
 Irena Woszczykowa /pół etatu/
 referent administracyjny - Janina Radajewska /pół etatu/
 referent reklamy i sprzedaży - Barbara Madecka
 magazynier - Jan Krajewski /pół etatu/

b/ W Redakcji Wydawnictw

kierownik redakcji - Amalia Rosińska
 redaktor - Bożena Sołtys

c/ W Pracowni Mikrofilmowej

kierownik pracowni - Krystyna Porębska

laborant - Aleksandra Cackowska

korektor - Halina Skarzyńska /pół etatu/

sprzątaczką - Parania Wiśniewska

x x x

Obchody jubileuszowe TNT stały się nie tylko okazją do podsumowania dorobku stulecia, uznanego powszechnie za poważny, liczący się w skali ogólnopolskiej i dowodzący żywotności form działania naszej społecznej organizacji naukowej. Znalazło to swój wyraz zarówno w wystąpieniach oficjalnych, jak i w toku dyskusji nad zadaniami towarzyszystw naukowych ogólnych na toruńskim posiedzeniu Rady Towarzystw Naukowych PAN /20 XI 1975/. Obchody te stworzyły też okazję do włączenia TNT do nowej dla niego, a tak istotnej problematyki ochrony środowiska naturalnego i krajobrazu kulturowego poprzez interdyscyplinarną sesję naukową. Jej przebieg i rezultaty zostały przychylnie ocenione przez uczestników z ośrodków ogólnopolskich. Nakazują one podjęcie dalszych form działania TNT w tej problematyce, poprzez kolejne inicjatywy w kooperacji z placówkami, które stosują już podobną działalność na terenie naszego województwa.

Rok 1975 był bowiem wyjątkowo ważkim w dziejach TNT także przez fakt przywrócenia Toruniowi rangi stolicy po erygowaniu województwa toruńskiego i ustanowieniu w mieście władz wyższego szczebla. Zarząd TNT nawiązał już w lecie 1975 r. kontakty z nowymi władzami wojewódzkimi, spotykając się z życzliwym przyjęciem oraz z zapewnieniem dalszego poparcia dla naszej działalności. Znalazło to już swój konkretny wyraz w udziale najwyższych władz wojewódz-

kich w obchodach jubileuszowych oraz w konkretnej pomocy przy rozpoczęciu u schyłku roku generalnej przebudowy gmachu TNT przy ul. Wysokiej 16. Ekipy robocze PP Pracowni Konserwacji Zabytków w grudniu 1975 weszły wstępnie prace budowlane, początkowo na zlecenie Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Bydgoszczy, wykonując do końca roku roboty wartości 81.000 zł. Od 1 stycznia 1976 r. funkcje inwestora przejął Urząd Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków w Toruniu działający na zlecenie Generalnego Konserwatora Zabytków przy Ministerstwie Kultury i Sztuki w Warszawie. W roku bieżącym prace budowlane będą realizowane na sumę 1 miliona złotych, istnieją jednak możliwości podwyższenia tej kwoty w miarę uzyskania przez PKZ zwiększonej mocy przerobowej. Rozpoczęcie przebudowy siedziby Towarzystwa jeszcze w roku 1975 uznać wypada za najistotniejszy akcent obchodów jubileuszowych. Należy się za to szczególnie wdzięczność władzom województwa toruńskiego, Generalnemu Konserwatorowi Zabytków dr Bohdanowi Rymaszczykowskiemu, konserwatorom wojewódzkim w Bydgoszczy i Toruniu mgr Krzysztofowi Masiakowi i Janowi Zobolewiczowi oraz kierownictwu PP Pracowni Konserwacji Zabytków w Toruniu, zwłaszcza dyrektorowi Oddziału mgr Maciejowi Rejmanowskiemu i zastępcy dyrektora do spraw technicznych mgr inż. Adamowi Chojnackiemu, którzy przyczynili się do przyspieszenia rozpoczęcia robót.

Wydawnictwa nasze przygotowane z okazji jubileuszu zostały przyjęte z zyczliwością i zainteresowaniem. Montowana z trudnościami "Historia TNT" nie mogła ukazać się w terminie z przyczyn od Zarządu niezależnych, jednak w chwili obecnej przygotowania ostatecznej wersji tej zbiorowej pracy są już na ukończeniu. Zarząd czyni usilne starania o jak najszybsze przekazanie do produkcji i wydrukowanie tej pozycji, traktując to jako ukończenie jubileuszowego sumowania stoletniego dorobku naszego Towarzystwa.

Wśród stałych wydawnictw TNT na podkreślenie zasługuje pojawienie się w serii "Prac Popularnonaukowych" cyklu "Zabytki Polski Północnej", który winien być kontynuowany głównie przy pomocy toruńskich historyków sztuki. Pewien niepokój budzi jednak zbyt powolne dostarczanie nowych tytułów, co może niekorzystnie wpłynąć na ciągłość całego cyklu. Należy więc podjąć starania o zabezpieczenie bardziej rytmicznego dopływu maezynopisów. Za pozytywne zjawisko uznać należy inicjatywę nowych cykli, a mianowicie "Biblioteczki Prawniczej" i "Biblioteczki Ekonomicznej". Pierwsze pozycje winny się ukazać już w roku 1977.

Pewien niepokój budzi wydłużanie się prac przygotowawczych nad interdyscyplinarnymi monografiami zespołowymi poświęconymi ziemiom chełmińskiej i dobrzyńskiej. Należy zwłaszcza dążyć do zakończenia prac geografów nad monografią ziemi chełmińskiej, czyli faktycznie dzisiaj - szego województwa toruńskiego, oraz przyspieszenia badań nad ziemią dobrzyńską prowadzonych przez zespół archeologów, historyków, historyków sztuki i geografów. W związku z wydłużaniem się prac przygotowawczych nad kilkutomową historią Torunia, realizowaną wspólnie z Instytutem Historii i Archiwistyki UMK, podjęte zostały rozmowy dotyczące przygotowania przez TNT popularnonaukowej zespołowej monografii naszego miasta, bogato ilustrowanej i zawierającej streszczenia obcojęzyczne. Wypełniłaby ona niewątpliwą lukę istniejącą na rynku wydawniczym, chociaż w żadnym razie nie zwalnia to od dalszego forsowania prac nad wielką monografią Torunia. Jej pierwszy tom winien się ukazać najdalej w roku 1983, w okresie jubileuszu 750-lecia nadania prawa chełmińskiego Staremu Miastu Toruniowi.

Perturbacje istniejące na rynku papierniczym odbiły się częściowo na realizacji planu wydawniczego TNT w roku 1975. Rzutują one także na rok 1976. Zarząd żywi głęboką nadzieję, że przy pomocy władz wojewódzkich i Polskiej Akademii Nauk zdoła zrealizować przyjęte założenia

wydawnicze oraz uzyska od władz województwa toruńskiego środki na dalszą normalną działalność, dla dobra naszej nauki i kultury. Jest ono i pozostanie zasadniczym terenem działania naszego Towarzystwa w jego rozpoczynającym się drugim stuleciu.

Sekretarz Generalny

Prezes

/-/ prof. dr Marian Biskup

/-/ prof. dr Konrad Górski

Wykazanie budżetu

Towarzystwo Naukowe w Toruniu za rok 1975

Y	Opis wydatków	kwota	8	Kod
40	Świadczenia bankowe nr 31.111.75	440 000,00	11	Wynagrodzenia i świadczenia za osiągnięcia
41	Wzrosty dotacje		12	Wynagrodzenia
42	Urząd wojew. w Bydgoszczy i Toruniu	2 230 000,-	15	Środkami i dotacjami
44	Wpływy z usług roboczych		16	Podręczniki i materiały
46	a) wpływy z usług prac naukowych	300 000,75	18	Świadczenia na zakresy stażowe
46	b) wpływy z sprzedaży wydawnictw	1 700 000,00	31	Wzrosty na krajowe
46	c) wpływy ze sprzedaży pras wydawn.		31	Wzrosty na krajowe
46	1/ Urząd Naczelni i Inżynierii	100 000,-	35	Usługi naukowe
46	2/ Urząd Naczelni w Świdnicy	170 000,-	37	Usługi naukowe
46	d) wpływy z sprzedaży czołog.	55 200,-	41	Składki ubezpieczeniowe
		2 230 000,75	42	Różne opłaty i składki
			46	Funkcje naukowe
			60	Funkcje naukowe

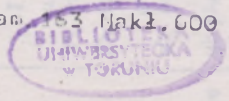
Wykonanie budżetu

Towarzystwa Naukowego w Toruniu za rok 1975

§	D o c h o d y	Suma	§	K o s z t y	Suma
	Saldo bankowe na 31.XII.75	440.660,89	11	Wynagrodzenia wynikające ze stosunku pracy	359.075,-
48	Różne dotacje: Urząd Wojew. w Bydgoszczy i Toruniu	1.230.000,-	12	Wynagrodzenia różne	509.846,20
44	Wpływy z usług różnych: a/ wpływy z usług prac. mikrof. b/ wpływy ze sprzedaży wyd. c/ wpływy ze zleconych prac wydawn. 1/ Urząd Miejski w Inowrocławiu 2/ Urząd Miejski w Świeciu d/ wpływy ze składek człon.	104.294,75 176.421,10	15	Nagrody i na wypłaty jednorazowe	3.400,-
			16	Podatek od wynagrodzeń i składka emerytalna	16.195,-
			18	Fundusz na podróże służbowe krajowe	18.733,50
			31	Materiały i przedm. nietrawiałe	68.695,76
			36	Usługi materialne	595.038,70
			37	Usługi niematerialne	30.224,-
			41	Składki ubezpieczeniowe	61.630,-
			42	Różne opłaty i składki	4.631,-
			46	Fundusz mieszkaniowy	1.470,-
			69	Fundusz socjalny	2.769,-
		2.236.578,74			1671.708,16

№	Discyplina	Wzrost	Waga	№	Opis zawartości	Wzrost
1	...	...	...	00	...	...
2	...	...	...	01	...	...
3	...	...	...	02	...	...
4	...	...	...	03	...	...
5	...	...	...	04	...	...
6	...	...	...	05	...	...
7	...	...	...	06	...	...
8	...	...	...	07	...	...
9	...	...	...	08	...	...
10	...	...	...	09	...	...
11	...	...	...	10	...	...
12	...	...	...	11	...	...
13	...	...	...	12	...	...
14	...	...	...	13	...	...
15	...	...	...	14	...	...
16	...	...	...	15	...	...
17	...	...	...	16	...	...
18	...	...	...	17	...	...
19	...	...	...	18	...	...
20	...	...	...	19	...	...
21	...	...	...	20	...	...
22	...	...	...	21	...	...
23	...	...	...	22	...	...
24	...	...	...	23	...	...
25	...	...	...	24	...	...
26	...	...	...	25	...	...
27	...	...	...	26	...	...
28	...	...	...	27	...	...
29	...	...	...	28	...	...
30	...	...	...	29	...	...
31	...	...	...	30	...	...
32	...	...	...	31	...	...
33	...	...	...	32	...	...
34	...	...	...	33	...	...
35	...	...	...	34	...	...
36	...	...	...	35	...	...
37	...	...	...	36	...	...
38	...	...	...	37	...	...
39	...	...	...	38	...	...
40	...	...	...	39	...	...
41	...	...	...	40	...	...
42	...	...	...	41	...	...
43	...	...	...	42	...	...
44	...	...	...	43	...	...
45	...	...	...	44	...	...
46	...	...	...	45	...	...
47	...	...	...	46	...	...
48	...	...	...	47	...	...
49	...	...	...	48	...	...
50	...	...	...	49	...	...
51	...	...	...	50	...	...
52	...	...	...	51	...	...
53	...	...	...	52	...	...
54	...	...	...	53	...	...
55	...	...	...	54	...	...
56	...	...	...	55	...	...
57	...	...	...	56	...	...
58	...	...	...	57	...	...
59	...	...	...	58	...	...
60	...	...	...	59	...	...
61	...	...	...	60	...	...
62	...	...	...	61	...	...
63	...	...	...	62	...	...
64	...	...	...	63	...	...
65	...	...	...	64	...	...
66	...	...	...	65	...	...
67	...	...	...	66	...	...
68	...	...	...	67	...	...
69	...	...	...	68	...	...
70	...	...	...	69	...	...
71	...	...	...	70	...	...
72	...	...	...	71	...	...
73	...	...	...	72	...	...
74	...	...	...	73	...	...
75	...	...	...	74	...	...
76	...	...	...	75	...	...
77	...	...	...	76	...	...
78	...	...	...	77	...	...
79	...	...	...	78	...	...
80	...	...	...	79	...	...
81	...	...	...	80	...	...
82	...	...	...	81	...	...
83	...	...	...	82	...	...
84	...	...	...	83	...	...
85	...	...	...	84	...	...
86	...	...	...	85	...	...
87	...	...	...	86	...	...
88	...	...	...	87	...	...
89	...	...	...	88	...	...
90	...	...	...	89	...	...
91	...	...	...	90	...	...
92	...	...	...	91	...	...
93	...	...	...	92	...	...
94	...	...	...	93	...	...
95	...	...	...	94	...	...
96	...	...	...	95	...	...
97	...	...	...	96	...	...
98	...	...	...	97	...	...
99	...	...	...	98	...	...
100	...	...	...	99	...	...
101	...	...	...	100	...	...

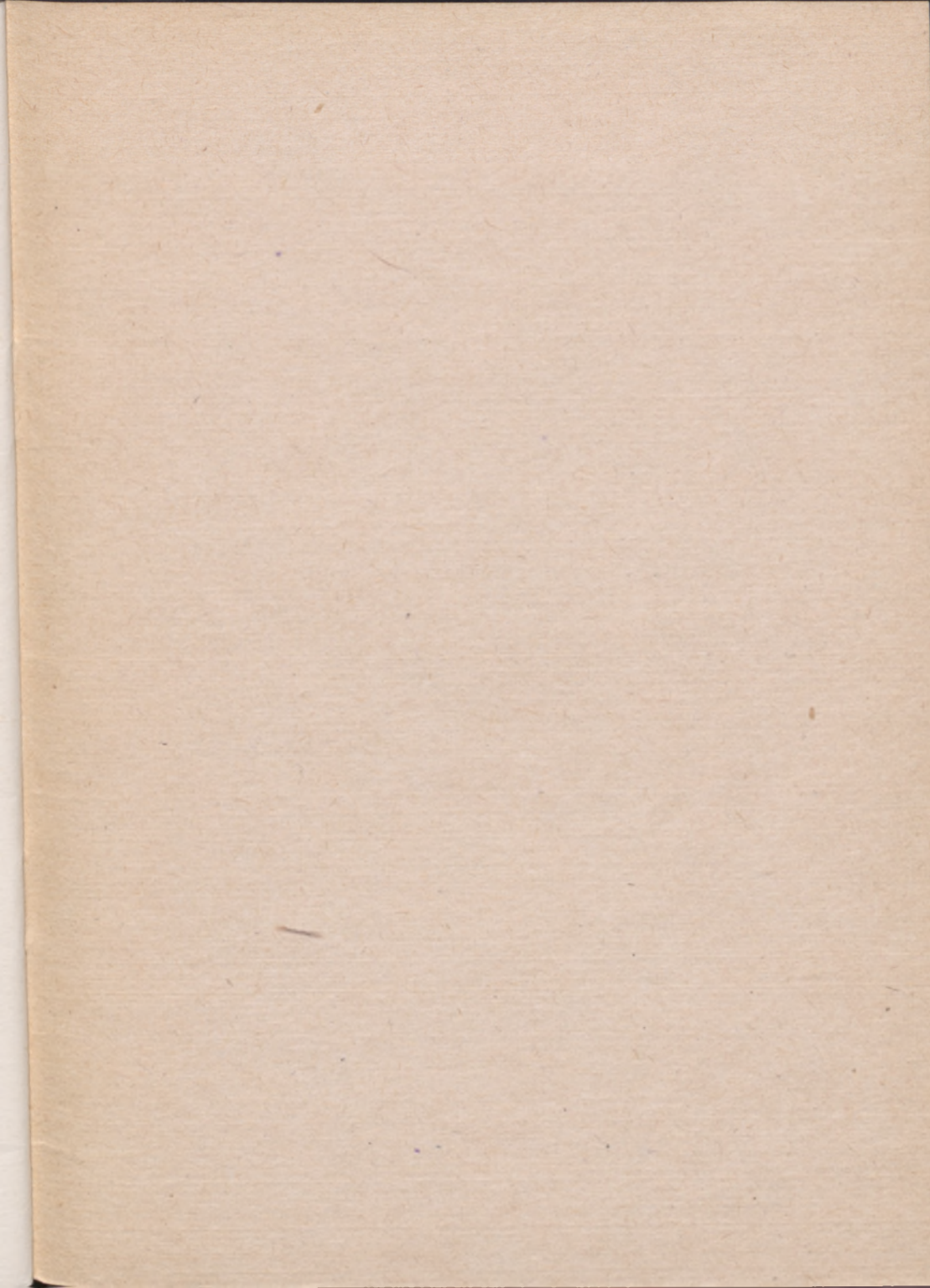
UMK Zam. 153, Makł. 600 - A16/

Zawartość katalogu w zbiorze nr 153

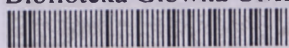
Wzrost i waga

30,-

Biblioteka Główna UMK

300020832323